

Glagoli vrste -nuti > -nem u hrvatskome standardnom jeziku

Drlječan, Leonarda

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zadar / Sveučilište u Zadru**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:162:885501>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-18**

Sveučilište u Zadru
Universitas Studiorum
Jadertina | 1396 | 2002 |

Repository / Repozitorij:

[University of Zadar Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJ

Sveučilište u Zadru

Odjel za kroatistiku

Preddiplomski sveučilišni studij hrvatskoga jezika i književnosti (dvopredmetni)

LEONARDA DRLJEPAN

**Glagoli vrste -nuti > -nem u hrvatskome
standardnom jeziku**

Završni rad

Zadar, 2023.

Sveučilište u Zadru

Odjel za kroatistiku

Preddiplomski sveučilišni studij hrvatskoga jezika i književnosti (dvopredmetni)

Glagoli vrste -nuti > -nem u hrvatskome standardnom jeziku

Završni rad

Student/ica:

Leonarda Drljepan

Mentor/ica:

doc. dr. sc. Marijana Bašić

Zadar, 2023.

Izjava o akademskoj čestitosti

Ja, **Leonarda Drlješan**, ovime izjavljujem da je moj **završni** rad pod naslovom **Glagoli vrste -nuti > -nem u hrvatskome standardnom jeziku** rezultat mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na izvore i radove navedene u bilješkama i popisu literature. Ni jedan dio mojega rada nije napisan na nedopušten način, odnosno nije prepisan iz necitiranih radova i ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem da ni jedan dio ovoga rada nije iskorišten u kojem drugom radu pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj, obrazovnoj ili inoj ustanovi.

Sadržaj mojega rada u potpunosti odgovara sadržaju obranjenoga i nakon obrane uređenoga rada.

Zadar, 18. rujna 2023.

SAŽETAK

Glagoli vrste *-nuti* > *-nem* u hrvatskome standardnom jeziku

U radu se obrađuju glagoli vrste *-nuti* > *-nem* kroz različite gramatike i jezikoslovne priručnike hrvatskoga jezika. Prvi dio rada osvrće se na općenitu podjelu glagola na vrste i razrede da bi se opisala ta problematika, a potom se naglasak stavlja na glagole vrste *-nuti* > *-nem*. Nadalje, teži se prikazati problematične, odnosno specifične primjere te vrste, naravno, kroz različita glagolska vremena i načine. Tabličnim prikazima žele se predočiti dvojaki primjeri pojedinih glagolskih lica te se time daju odgovori koji su oblici učestaliji. Naglasak se stavlja na gramatike hrvatskoga jezika i prikaz glagola vrste *-nuti* > *-nem*. Riječ je o gramatikama Eugenije Barić i suradnika (2005), Josipa Silića i Ive Pranjkovića (2005), Stjepana Babića i sur. (2007) te Dragutina Raguža (2010). Slijedi prikaz glagola vrste *-nuti* > *-nem* u drugim jezikoslovnim priručnicima koji uključuju jezični savjetnik Nives Opačić (2009), priručnik o glagolima Dragutina Raguža (2016) te mrežno izdanje *Jezičnog savjetnika* Instituta za hrvatski jezik. Cilj je rada prikazati posebnosti glagola vrste *-nuti* > *-nem* te zaključiti što je to posebno i drugačije kod glagola te vrste u odnosu na glagole drugih vrsta.

Ključne riječi: jezikoslovni priručnici, glagoli vrste *-nuti* > *-nem*, glagolski oblici, gramatike, hrvatski standardni jezik

Sadržaj

1. UVOD	1
2. PRIKAZ SPREZIVIH I NESPREZIVIH OBLIKA GLAGOLA VRSTE -NUTI > -NEM	3
3. GLAGOLI VRSTE -NUTI > -NEM U SUVREMENIM HRVATSKIM GRAMATIKAMA	5
2.1. Hrvatska gramatika Eugenije Barić i suradnika (2005.)	5
2.2. Gramatika hrvatskoga jezika J. Silića i I. Pranjkovića (2005.)	10
2.3. Glasovi i oblici hrvatskoga književnoga jezika S. Babića i suradnika (2007.)	12
2.4. Gramatika hrvatskoga jezika D. Raguža (2010.)	17
4. GLAGOLI VRSTE -NUTI > -NEM U DRUGIM JEZIKOSLOVNIM PRIRUČNICIMA	22
3.1. Hrvatski glagoli D. Raguža (2016.)	22
3.2. Reci mi to kratko i jasno N. Opačić (2009.)	23
3.3. Mrežno izdanje Jezičnoga savjetnika Instituta za hrvatski jezik	24
5. ZAKLJUČAK	26
6. LITERATURA I MREŽNI IZVORI	28
ABSTRACT	29

1. UVOD

Budući da su glagoli vrste *-nuti > -nem* iznimno zanimljivo jezično područje, mnogi autori pisali su o njima u svojim gramatikama i drugim jezikoslovnim priručnicima. Predmet ovoga rada stoga će biti tumačenja spomenute glagolske vrste u suvremenim gramatikama hrvatskoga jezika i jezikoslovnim priručnicima.

Da bi se predočila problematika, prije svega je potrebno reći nešto više o samim glagolima, glagolskim vrstama i razredima. Naime, ovladavanje sprezanjem hrvatskih glagola iznimno je složen proces zbog brojnih oblika (npr. tri lica, dva broja), a pojedine podjele navode čak deset fleksijskih tipova glagola. Hrvatski je glagolski sustav složen, u najvećem dijelu, zbog fonoloških promjena, a manje zbog morfoloških. Bošnjak Botica navodi (2013: 64) da se glagolske vrste prikazuju još od 17. stoljeća, odnosno od Kašića i ostalih jezikoslovaca.

Tomislava Bošnjak Botica podsjeća da je češki jezikoslovac Josef Dobrovski prvi podijelio glagole prema infinitivnoj osnovi te prikazao šest glagolskih vrsta dok je August Schleicher prvi podijelio glagole prema prezentskoj osnovi, a podjelu je August Leskien kasnije dodatno obradio. Što se tiče naših područja, prvijenac je bio Stjepan Ivšić koji u svojoj gramatici slijedi spomenutu podjelu. Stoga, podjela glagola na vrste može se promatrati na dva načina: prvi slijedi koncepciju podjele prema prezentu (tj. tiče se gramatika do preporoda), a drugi slijedi podjelu prema infinitivu (tj. tiče se gramatika od preporoda). Danas je većinom zastupljena podjela koja počiva na prezentskim modelima (usp. Bošnjak Botica 2013: 65). Ipak, u nekim se situacijama jezikoslovci pozivaju i na infinitivne osnove, ali svakako u manjem opsegu. Također, većina autora dijeli glagole dijeli na šest glagolskih vrsta, neke vrste i na mnogo razreda, a postoje i oni koji dodaju nultu ili sedmu vrstu.

Naime, u radu će se prikazati da autori na različite načine tumače prezentsko-infinityvne osnove te što ističu kao njihovu prednost. Dakle, problematika će biti usmjerena na različite glagolske oblike glagola vrste *-nuti > -nem*. Većina primjera i iznimaka bit će prikazana tablično radi bolje preglednosti, prikazat će se po jedan primjer nesvršenoga i svršenoga glagola vrste *-nuti > -nem* u svim glagolskim oblicima, a potom ćemo se osvrnuti na prikaz te glagolske vrste u različitim suvremenim hrvatskim gramatikama i drugim jezikoslovnim priručnicima.

Bit će riječ i o tvorbi jednostavnih i složenih glagolskih vremena te o glagolskim načinima. Sve će se detaljno oprimjeriti glagolima kojima su svojstvene neke posebnosti u određenim (ob)licima. Izdvojit će se i pojedini primjeri u kojima se bilježe određene glasovne promjene, poput jotacije, palatalizacije i drugih. Ukratko će se prikazati i naglasci pojedinih glagola kroz različita glagolska lica.

2. PRIKAZ SPREZIVIH I NESPREZIVIH OBLIKA GLAGOLA VRSTE *-NUTI > -NEM*

Hrvatski glagolski sustav karakteriziraju kategorije vida, lica, načina, vremena, stanja, povratnosti, prijelaznosti, rekcije i valentnosti, broja i roda (usp. Barić i sur. 2005: 225). Glagolski se oblici, s obzirom na to kako se tvore, dijele na jednostavne i složene. Oblici koji se mijenjaju po licima nazivaju se sprezivima, a oni koji se ne mijenjaju po licima nesprezivima. Primjer sprezivih i nesprezivih oblika glagola vrste *-nuti > -nem* prikazan je u tablici 1. U jednostavne glagolske oblike ubrajaju se infinitiv, glagolska vremena (prezent, imperfekt i aorist), zapovjedni način (imperativ), glagolski pridjevi (radni i trpni) te glagolski prilozici (sadašnji i prošli). Složenim oblicima pripadaju vremena perfekt, pluskvamperfekt, futur prvi i futur drugi te pogodbeni načini kondicional prvi i kondicional drugi.

Tablica 1. Prikaz glagola vrste *-nuti > -nem* u sprezivim i nesprezivim glagolskim oblicima

	Glagolski oblik	Nesvršeni glagoli		Svršeni glagoli	
<i>Jednostavni oblici</i>	infinitiv	brinuti (se)		krenuti	
	prezent	1. brinem 2. brineš 3. brine	1. brinemo 2. brinete 3. brinu	1. krenem 2. kreneš 3. krene	1. krenemo 2. krenete 3. krenu
	imperfekt	1. brinjah 2. brinjaše 3. brinjaše	1. brinjasmu 2. brinjaste 3. brinjahu	/	/
	aorist	/	/	1. krenuh 2. krenu 3. krenu	1. krenusmo 2. krenuste 3. krenuše
	imperativ	1. / 2. brini 3. neka brine	1. brinimo 2. brinite 3. neka brinu	1. / 2. kreni 3. neka krene	1. krenimo 2. krenite 3. neka krenu
	glagolski pridjev radni	1. brinuo 2. brinula 3. brinulo	1. brinuli 2. brinule 3. brinula	1. krenuo 2. krenula 3. krenulo	1. krenuli 2. krenule 3. krenula
	glagolski pridjev trpni	/	/	/	/
	glagolski prilog sadašnji	brinući		/	
	glagolski prilog prošli	/		krenuvši	

<i>Složeni oblici</i>	perfekt	1. brinuo sam 2. brinuo si 3. brinuo je	1. brinuli smo 2. brinuli ste 3. brinuli su	1. krenuo sam 2. krenuo si 3. krenuo je	1. krenuli smo 2. krenuli ste 3. krenuli su
	pluskvamperfekt	1. bio sam brinuo 2. bio si brinuo 3. bio je brinuo	1. bili smo brinuli 2. bili ste brinuli 3. bili su brinuli	1. bio sam krenuo 2. bio si krenuo 3. bio je krenuo	1. bili smo krenuli 2. bili ste krenuli 3. bili su krenuli
		1. bijah brinuo 2. bijaše brinuo 3. bijaše brinuo	1. bijasmo brinuli 2. bijaste brinuli 3. bijahu brinuli	1. bijah krenuo 2. bijaše krenuo 3. bijaše krenuo	1. bijasmo krenuli 2. bijaste krenuli 3. bijahu krenuli
	futur prvi	1. brinut ću 2. brinut ćeš 3. brinut će	1. brinut ćemo 2. brinut ćete 3. brinut će	1. krenut ću 2. krenut ćeš 3. krenut će	1. krenut ćemo 2. krenut ćete 3. krenut će
	futur drugi	1. budem brinuo 2. budeš brinuo 3. bude brinuo	1. budemo brinuli 2. budete brinuli 3. budu brinuli	1. budem krenuo 2. budeš krenuo 3. bude krenuo	1. budemo krenuli 2. budete krenuli 3. budu krenuli
	kondicional prvi	1. brinuo bih 2. brinuo bi 3. brinuo bi	1. brinuli bismo 2. brinuli biste 3. brinuli bi	1. krenuo bih 2. krenuo bi 3. krenuo bi	1. krenuli bismo 2. krenuli biste 3. krenuli bi
	kondicional drugi	1. bio bih brinuo 2. bio bi brinuo 3. bio bi brinuo	1. bili bismo brinuli 2. bili biste brinuli 3. bili bi brinuli	1. bio bih krenuo 2. bio bi krenuo 3. bio bi krenuo	1. bili bismo krenuli 2. bili biste krenuli 3. bili bi krenuli

3. GLAGOLI VRSTE *-NUTI* > *-NEM* U SUVREMENIM HRVATSKIM GRAMATIKAMA

U nastavku će se prikazati glagoli druge vrste (*-nuti* > *-nem*) u četirima gramatikama hrvatskoga jezika. Gramatike će biti poredane kronološki da bi se dobio uvid u eventualne promjene koje su se dogodile tijekom vremena, točnije od 2005. do 2010. godine. Riječ je dakle o recentnim gramatikama čiji su autori Eugenija Barić i sur. (2005), Josip Silić i Ivo Pranjković (2005), Stjepan Babić i sur. (2007) te, na kraju, Dragutin Raguž (2010). Dakle, u sljedećim poglavljima pokušat će se, navodeći i konkretne primjere, detaljno prikazati i opisati glagoli spomenute vrste.

2.1. *Hrvatska gramatika* Eugenije Barić i suradnika (2005.)

S obzirom na to da je u uvodu bila riječ o razlikama infinitivne, odnosno infinitivno-aoristne te prezentske osnove, osvrnut ćemo se na način na koji Barić i sur. (2005) objašnjavaju navedene osnove te što kod svake ističu. Odbacivanjem infinitivnog nastavka *-ti* dobije se infinitivna osnova što autori objašnjavaju na primjeru glagola *vidjeti*. Nakon odbacivanja infinitivnog nastavka *-ti* ostaje osnova *vidje-*. Potom navode sljedeće:

„Od infinitivne osnove tvore se: infinitiv (*pisa-ti*), aorist (*pisa-h*), prilog prošli (*pisa-vši*), pridjev trpni većine glagola (*pisa-n*), imperfekt nekih glagola (*kl-ah*, *br-ah*) i imperativ glagola 1. razreda *pete* vrste (*kopa-j*, *čita-j*).“ (Barić i sur. 2005: 234)

S druge strane, navode kako će se, nasuprot infinitivnoj osnovi, prezentska dobiti tako što će se odbaciti prezentski nastavak u 3. licu množine: *tuk-u*, *vid-e*, *vikn-u*. Također ističu:

„Od prezentske osnove tvore se prezent (*piš-em*, *čit-am*), prilog sadašnji (*piš-ući*, *čit-ajući*), imperfekt većine glagola (*pis-ah*, *čit-ah*), imperativ većine glagola (*piš-i*, *vid-i*) i pridjev trpni nekih glagola (*vid-en*, *proš-en*). (Barić i sur. 2005: 234)

Na koncu, Eugenija Barić i sur. (2005) zaključuju: „Prema infinitivno-aoristnoj osnovi glagoli se mogu podijeliti u šest vrsta, odnosno sedam ako se nepravilni glagoli uzmu kao posebna vrsta.“ (Barić i sur. 2005: 235). Dakle, zamjećuje se da razbijaju mit o tradicionalnoj podjeli na šest vrsta te se pitaju što učiniti s onim glagolima koje je nemoguće svrstati ni u jednu drugu vrstu, osim u posebnu, sedmu. Naravno, glagolske vrste dodatno se dijele na razrede (sedam je razreda prve vrste te četiri razreda pete vrste), a može se i zaključiti da se autori zalažu za infinitivno-aoristnu osnovu, a ne prezentsku. Budući da su predmet ovoga rada glagoli vrste *-nuti* > *-nem*, potrebno je navesti da ih Barić i sur. (2005 : 235) svrstavaju u drugu vrstu te da njihova infinitivna osnova završava na *-nu*, a prezentska na *-n* (vidi tablicu 2).

Tablica 2. Glagoli druge vrste (prilagođeno prema Barić i sur. 2005: 235).

Infinitivna osnova	Prezentska osnova	Infinitiv	Prezent
morf <i>nu</i>	morf <i>n</i>	<i>viknuti</i>	1. lice jd. <i>viknem</i>
<i>vik-nu-ti</i>	<i>vik-n-em</i>		3. lice mn. <i>viknu</i>

Budući da su posebnosti glagola ove vrste zaista brojne, u nastavku će se prikazati uz glagolski oblik u kojemu se javljaju, a ako posebnosti nema, to će biti napomenuto. Prvo će biti riječ o neodređenom glagolskom obliku čiji oblik završava na *-ti* ili *-ći*. Točnije, radi se o infinitivu. Kod ovog glagolskog oblika za glagole ove vrste posebno se ističe naglasak složenih glagola. Naime, Barić i sur. (2005) prefigurane glagole nazivaju složenima jer su složeni od prefiksa i osnovnog glagola, a naglasak u primjerima tipa *kšnuti* – *pòkšnuti* te *viknuti* – *zaviknuti* tumače:

„Složeni glagoli imaju redovno naglasak koji je u skladu s pravilom o prenošenju naglaska, tj. prema silaznim naglascima glagola bez predmetka dolazi kratkouzlazni naglasak u prethodnom slogu, a uzlazni ostaju na istom mjestu.” (Barić i sur. 2005: 235)

Što se tiče prezenta općenito, Barić i sur. (2005) najviše ga spominju u kontekstu naglasaka glagola. Točnije, nakon obrade infinitivnog naglaska autori prelaze na prezentski i

navode da je naglasak u prezentu i infinitivu isti kod mnogih glagola, npr. *g`nuti – g`nēm*. (Barić i sur. 2005: 237) Potom, govore o nesloženim glagolima, odnosno navode da takvi glagoli u infinitivu imaju jedan, a u prezentu drugi tip naglasaka: „Većina nesloženih glagola ima u infinitivu koji uzlazni naglasak (` ili ´ ), a u prezentu silazni ( ˘ ili ˘˘ ): *t`nuti – t`nēm*.” (Barić i sur. 2005: 237) Osim prezentskih naglasaka, autori ne navode druge posebnosti.

Za aorist tumače: „Aorist imaju svršeni i rjeđe nesvršeni glagoli, a tvori se od infinitivne osnove s dvije vrste nastavaka.” (Barić i sur. 2005: 238) Glagolom *v`knuti* objašnjavaju navedeno glagolsko vrijeme, naravno uz odgovarajuće nastavke (vidi tablicu 3)

Tablica 3. Aorist glagola *v`knuti* (prilagođeno prema Barić i sur. 2005: 238).

	jednina	množina
1.	<i>v`knuh</i>	<i>v`knusmo</i>
2.	<i>v`knū i v`knu</i>	<i>v`knuste</i>
3.	<i>v`knū i v`knu</i>	<i>v`knuše i v`knušē</i>

Iz navedene tablice može se zaključiti da sva lica množine te 1. lice jednine imaju isti naglasak kao i u infinitivu. Odstupanja od infinitivnih naglasak vidljiva su u 2. i 3. l. jednine:

„U 2. i 3. l. jedn. mnogo glagola ima čelni naglasak, tj. jedan od silaznih naglasaka, s dubletnim oblicima: s popratnom duljinom i rjeđe bez duljine završnoga vokala oblika, npr. *t`nuti – t`nuh - t`nū i t`nu*, *pot`nuti – pot`nuh - p`tonū i p`tonu*.” (Barić i sur. 2005: 238)

Postoji još mnogo glagola na *-nuti* koji također u spomenutim licima imaju dubletne aoristne likove s čelnim naglaskom, a mnogo rjeđe s infinitivnim:

„Glagoli na *-nuti* (druga vrsta) i *-ivati* (šesta vrsta) s dugosilaznim naglaskom (´) u infinitivu: *krénuti – krénuh – krénū i krénu*, *pokrénuti – pokrénuh - p`okrénū i pokrénu*...” (Barić i sur. 2005: 239)

Za imperfekt se pak navodi da se tiče samo nesvršenih glagola te da se tvori od prezentske ili infinitivne osnove. (Barić i sur. 2005: 239) Posebnosti koje se tiču naglasaka nema, ali se autori dotiču tvorbe. Općenito o tvorbi ističu:

„Najviše glagola tvori imperfekt alomorfolom *ā*. Neki glagoli mogu tvoriti imperfekt na dva načina. Jedni nastavci traže jednu alternantu osnove, a drugi drugu.” (Barić i sur. 2005: 239)

Nasuprot tome, za glagole druge vrste posebno navode: „Glagoli s prezentskom osnovom na suglasnik i nastavcima s morfolom *a* (druga, treća i četvrta vrsta) imaju jotiranu osnovu: *tònjāh – tònēm...*” (Barić i sur. 2005: 240)

Tvorba imperativa prikazana je primjerom glagola *vīknuti* iz čega se mogu vidjeti njegovi posebni, tj. nesloženi oblici za 2. lice jednine te 1. i 2. lice množine. Osim toga, može se vidjeti i tvorba 3. lica jednine i množine uz pomoć čestice *neka* i prezenta. Pa tako konjugacija toga glagola u jednini glasi 1. /, 2. *vīkni*, 3. *nēka vīknē*, a u množini 1. *vīknimo*, 2. *vīknite*, 3. *nēka vīknū*. (Barić i sur. 2005: 242) Što se tiče imperativnih nastavaka navodi se: „Nastavke *-i*, *-imo*, *-ite* imaju glagoli s prezentskom osnovom na suglasnik. Tri su skupine takvih glagola” (Barić i sur. 2005: 243) Pa tako u jednu od skupina svrstavaju glagole koji najčešće nemaju alternacije osnove, npr: *dīgnēm – dīgni*. Upravo glagoli koji se tvore od spomenutih imperativnih nastavaka (*-i*, *-imo*, *-ite*) obično imaju i infinitivni naglasak: *dīgni – dīgnuti – dīgnēm*.

Tvorba glagolskog priloga prošlog odnosno participia perfekta I. tiče se i svršenih i nesvršenih glagola iako je mnogo češća od onih koji su svršenog vida. Različiti nastavci koriste se pri njegovoj tvorbi, ovisno o tome završava li infinitivna osnova glagola na samoglasnik ili suglasnik. Ako osnova završava na suglasnik, dodaju se nastavci *-avši* ili *-av*, a ako osnova završava na samoglasnik nastavak *-vši* ili mnogo rjeđe *-v*. Primjerom glagola *gīnuti*, čija osnova završava na samoglasnik, detaljnije objašnjavaju tvorbu priloga prošlog pa tako navode: *gīnu-ti – gīnūvši* i *gīnuv*. Također, iz navedenog primjera može se uočiti i naglasak koji je obično isti kao i u infinitivu. (Barić i sur. 2005: 245)

Glagolski pridjev radni (aktivni) odnosno particip perfekta II. tvori se od nastavaka *-o/-ao*, *-la*, *-lo* u jednini i *-li*, *-le*, *-la* u množini. Iz navedenoga može se uočiti dvojaki nastavak u muškom rodu jednine, odnosno *-o* ili *-ao*. Pa se tako alomorf *-ao* dodaje osnovi koja

završava na suglasnik, a nastavak *-o* osnovi koja završava na samoglasnik. Autori navedeno opimjeruju glagolom *plànuti* iz čega se jasno može uočiti nastavak *-o*: *plànuo – plànula*. (Barić i sur. 2005: 245) Nadalje, što se tiče samog naglasaka, kao i u prethodnim primjerima, u većini slučajeva ostaje isti kao i u infinitivu: *krénuo – krénula – krénuti*. (Barić i sur. 2005: 246)

Za tvorbu glagolskog pridjeva trpnog (pasivnog) odnosno participa pasivnog navode se mnogobrojni sufiksi, ovisno o glagolskim vrstama i razredima: „Sufiks *-t* ima većina glagola s infinitivnom osnovom na *u* (3. razred prve vrste i druga vrsta)...” (Barić i sur. 2005: 247) Primjer navedenog svakako je glagol *skìnuti – skìnut*.

Budući da su određena glagolska vremena i određeni glagolski načini u ovoj gramatici obrađeni, ne samo po pitanju nastavaka koje dobivaju pri tvorbi, već i po pitanju naglasaka, treba istaknuti:

„Složeni glagoli imaju dugosilazni naglasak na istom mjestu, a prema dugosilaznom naglasku nesloženih glagola imaju pravilno kratkouzlazni naglasak na prethodnom slogu i dužinu na mjestu dugosilaznog naglasaka. U 2. i 3. licu jednine aorista imaju dubletne likove: *zàvīknū* i *zavíknu*.” (Barić i sur. 2005: 257)

Isto tako, Barić i sur. (2005) nisu izdvojili sva glagolska vremena i sve glagolske načine u kontekstu posebnosti glagola druge vrste. Odnosno, nisu se dotaknuli futura, kondicionala, perfekta, pluskvamperfekta, optativa te priloga sadašnjeg. U nastavku će se vidjeti kako su ostali autori u svojim gramatikama pristupili navedenim vremenima i načinima te na što su se oslanjali pri obradi, ali prije toga još će se kratko raspravljati o tvorbi riječi te o sličnosti oblika glagola druge i prve vrste.¹

Što se tiče tvorbe riječi može se vidjeti da je sufiks *-nu(ti)* vrlo plodan u stvaranju deminutivnih glagola: *cjepnuti, dremnuti, pjevnuti* i dr. Treba navesti da se glagoli mnogo rjeđe tvore od ostalih vrsta riječi, no, neosporivo je da i takvi slučajevi postoje, npr. od uzvika sufiksima poput *-a, -nu* te *-ka* tvore se glagoli koji podrazumijevaju trenutnost, prolaznost te

---

¹ „Mnogi glagoli mogu imati jedne oblike po drugoj vrsti a druge po 4. razredu prve vrste ili i po jednoj i po drugoj vrsti.” Primjerice, glagoli *lěci* i *rěci* (rj. *rěci*) imaju prezent po drugoj vrsti: *rěčem/rěčem ... rěkū* i *rěknēm ... rěknū* te *lěžēm ... lěgu* i, običnije, *lěgnēm ... lěgnū* (Barić i sur. 2005: 252).

jednokratnost zvukova, a sve se dodatno može pojasniti primjerima glagola druge vrste kao što su: *ciknuti, huknuti, kucnuti, srknuti, zvecnuti, viknuti* itd. (Barić i sur. 2005: 377) Potom, navodi se prefiksalna i sufiksalna tvorba koja je mnogo plodnija od prefiksarno-sufiksalne. Ipak, postoji i nekolicina takvih primjera. Tu se ponovno spominju glagoli na *nu (ti) + o* kao što su: *otvrđnuti, ogluhnuti, očvrđnuti, omrznuti*. Može se uočiti kako su spomenuti glagoli svršenoga vida jer upravo takvom tvorbom oni najčešće i nastaju (Barić i sur. 2005: 386).

2.2. Gramatika hrvatskoga jezika J. Silića i I. Pranjkovića (2005.)

Josip Silić i Ivo Pranjković (2005) pobliže objašnjavaju različite infinitivne i prezentske osnove koje glagoli imaju te time daju podjelu glagola na vrste, a potom vrste dijele na razrede. Upravo zbog mnogobrojnosti glagolskih oblika kojih može biti i na stotine, ističe se važnost razvrstavanja glagola u vrste i razrede radi lakšeg određivanja oblika glagola. Na koncu, zaključuju da hrvatski jezik ima šest glagolskih vrsta: „Prva vrsta ima osamnaest, druga jedan, treća tri, četvrta tri, peta dva i šesta dva razreda.” (Silić i Pranjković 2005: 42)

Glagoli vrste *-nuti > -nem* čine drugu glagolsku vrstu u ovoj gramatici. Silić i Pranjković (2005: 44) tumače da njihova infinitivna osnova „završava sufikslnim morfemom *nu*, a prezentska sufikslnim morfemom *ē*”, da se između toga prezentskoga sufikslnog morfema i korijenskoga morfema nalazi umetak *n* te da druga vrsta ima samo jedan razred. Primjer glagola druge vrste, infinitivne i prezentske osnove te infinitiva i prezenta prikazan je u tablici 4.

Tablica 4. Glagoli druge vrste (prilagođeno prema Silić i Pranjković 2005: 46).

Infinitivna osnova	Prezentska osnova	Infinitiv	Prezent
korijen + sufiks <i>-nu-</i>	korijen + sufiks <i>-nē-/-nū-</i>		
<i>-to-nu-</i>	<i>-to-nē-/-to-nØ-</i>	<i>tònuti</i> <i>potònuti</i>	<i>tònēm, tònū</i> <i>pòtonēm, pòtonū</i>

Govoreći o glagolskome vidu odnosno o svršenim i nesvršenim glagolima i njihovoj tvorbi, Silić i Pranjković (2005: 49–50) ističu neke specifičnosti glagola druge vrste. Primjerice, pri imperfektivizaciji koja podrazumijeva promjenu glagolskog vida iz svršenog u nesvršeni, vrlo često se pojavljuje i promjena suglasnika *k, g, h* u *c, z, s*, odnosno dolazi do sibilizacije. Takva promjena događa se kod morfema *-a-* te glasova i skupova glasova *i, e, je*

i *ije*: (s)pregn(∅/nu)ti > (s)prez(a)(ti), (iz)dah(nu)(ti) > (iz)dis(a)(ti) i sl. Također, u suodnosu samoglasnoga *r* te sufiksalnog morfema *-a-*, dolazi do mijenjanja *g* u *z*: npr. (is)trg(∅/nu)(ti) > (is)trz(a)(ti) i sl. Nadalje, neki glagoli provode duljenje *-je* u *-ije* ispred sufiksalnih morfema *-nu* i *-∅*: *nadje*(∅/nu)(ti) > *nadije*(v)(a)(ti), a kod nekih se bilježi ispadanje suglasnika „*d*, *k* (iza suglasnika *s*), *g* (iza suglasnika *z*), *t* i *b*“ ispred sufiksalnog morfema *-nu-*. Međutim, u nesvršenih se glagola sa sufiksalnim morfemom *-a-* oni opet vraćaju: npr. *preki*(nu)(ti) (< *prekid*(nu)(ti)) > *prekid*(a)(ti), *briz*(nu)(ti) (< *brizg*(nu)(ti)) > *brizg*(a)(ti), *stis*(nu)(ti) (< *stisk*(nu)(ti)) > *stisk*(a)(ti), *pokre*(nu)(ti) (< *pokret*(nu)(ti)) > *pokret*(a)(ti) i *pogni*(nu)(ti) (< *pogib*(nu)(ti)) > *pogib*(a)(ti). Silić i Pranjković (2005: 51) izdvajaju i primjere tipa *zgusn*(u)(ti) > *zgušnj*(ava)(ti) ili *zgust*(nu)(ti) > *zgušč*(iva)(ti) u kojima se *-n-* odvaja i mijenja u *-nj-*. Možemo uočiti da je, zapravo, riječ o jotaciji.

Budući da su prefiksi i sufiksi u službi pribavljanja različitih značenja samim glagolima, može se govoriti o glagolskovidskim značenjima. Silić i Pranjković (2005: 56–58) navode jedanaest glagolskovidskih značenja, a dva značenja oprimjeruju i glagolima vrst *-nuti* > *-nem*. Riječ je o glagolima koji izriču deminutivna značenja, ona značenja kojima se izriče radnja manja od obične. Takvi glagoli imaju prefikse *po-* i *pro-* te mnoge sufikse kao što su *-uc-*, *-uck-*, *-ck-*, *-uš-* i dr, a drugoj vrsti pripadaju npr. glagoli *ljuljnuti* i *pjevucnuti*. Drugu skupinu oprimjerenu glagolima vrste *-nuti* > *-nem* čine glagoli koji izriču pejorativna značenja, a to su svi oni glagoli koji u sebi nose crtu uvredljivosti i podrugljivosti, odnosno pogrdnosti. Silić i Pranjković (2005: 57) navode da se takvi glagoli tvore sufiksima *-ek-*, *-car-* i *-kar-*, a među primjerima navode i povratni glagol *pružeknuti se*.

Govoreći o glagolskim oblicima, u koje se među ostalim ubrajaju i glagolska vremena, u prvom redu treba istaknuti prezent: „Prezent je glagolski oblik kojim se izražava glagolska sadašnjost. Tvori se od prezentske osnove i prezentskog nastavka (i svršenih i nesvršenih glagola).“ (Silić i Pranjković 2005: 59). Prezentsku osnovu, prema Siliću i Pranjkoviću (2005: 59) čine korijenski i sufiksalni morfemi. Može se govoriti o različitim sufiksalnim morfemima (*-ē-*, *-ī-*, *-ā-*, i *-jē-*), a drugu glagolsku vrstu karakterizira sufiksalni morfem prezentske osnove *-e-*. Kod sprežanja, ovisno o glagolskom licu, dodaju im se nastavci *-m*, *-š*, *-∅*, *-mo*, *-te* i *-u*.

Što se tiče tvorbe ostalih jednostavnih glagolskih vremena, treba se osvrnuti i na prošla jednostavna glagolska vremena: imperfekt (prošlo nesvršeno vrijeme) i aorist (prošlo svršeno vrijeme). Kao važnu značajku glagola vrste *-nuti* > *-nem* pri tvorbi imperfekta, Silić i Pranjković (2005: 65) ističu da se iz infinitivne osnove sufiksalnoga morfema *-nu-* izdvaja *-n*, što rezultira stvaranjem skupova *sn* i *zn* koji se na koncu stope sa suglasnikom *j* tvoreći

suglasničke skupove *šnj* i *žnj*. Neki od najupečatljivijih primjera u kojima se provodi jotacija pa jednačenje po mjestu tvorbe pri tvorbi imperfekta bili bi glagoli *kisnuti* i *čeznuti*, pa tako imamo primjere poput: *kisn-ja-h* > *kišnj-a-h* te *čezn-ja-h* > *čežnj-a-h*.

Kada je riječ o aoristu, Silić i Pranjковиć (2005: 70) tumače da se tvori „prema infinitivnoj osnovi, i to tako da se sufiksadni morfemi infinitivne osnove (...) zamjenjuju sufiksadnim morfemima aoristne osnove (...) i na njih domeću (aoristni) nastavci *-h*, *-Ø*, *-Ø*, *-smo*, *-ste*, *-še*.” Glagoli vrste *-nuti* > *-nem* karakterizirani su naravno sufiksadnim morfemom *-nu-* i u infinitivnoj i u aoristnoj osnovi. Tvorbu aorista glagola ove vrste opimjeruju glagolom *poviknuti* koji u aoristu glasi: *po-vik-nu-h*, *po-vik-nu-Ø*, *po-vik-nu-Ø*, *po-vik-nu-smo*, *po-vik-nu-ste*, *po-vik-nu-še*. (Silić i Pranjковиć 2005: 71)

Također, ovaj dvojac pažnju je posvetio i tvorbi glagolskog pridjeva radnog koji se tvori od sufiksadnog morfema *-l-* koji se dodaje na infinitivu osnovu, a potom se dodaju nastavci za muški (*Ø*), ženski (*-a*) i srednji rod (*-o*). Osim toga, navode i drugi način tvorbe koji se tiče infinitivne osnove, tj. njegova sufiksadnoga morfema koji se zamijeni morfemom *-l-* te se potom dodaju nastavci za muški, ženski i srednji rod. (Silić i Pranjковиć 2005: 76) Dakle, primjer za navedeno upravo je glagol *viknuti* (*vik-nu-o-//vik-nu-l*) koji glasi: *vik-nu-o-Ø*, *vik-nu-l-a*, *vik-nu-l-o*, *vik-nu-l-i*, *vik-nu-l-e*, *vik-nu-l-a*.

Što se, pak, tiče ostalih glagolskih vremena i načina glagola druge vrste, Silić i Pranjковиć im nisu posvetili preveliku pažnju vjerojatno zato što takvi oblici sa sobom ne nose neke značajne iznimke i posebnosti.

2.3. Glasovi i oblici hrvatskoga književnoga jezika S. Babića i suradnika (2007.)

U ovoj gramatici uočiti će se nešto različitija podjela na vrste i razred. Naime, riječ je o manjem broju razreda u usporedbi sa Silić-Pranjковиćevom gramatikom, a broj vrsta ostaje isti: „Prema infinitivnom završetku i tvorbi prezenta svi su glagoli podijeljeni u šest vrsta, prva još u sedam razreda, a peta u četiri.” (Babić i sur. 2007: 512). Prijašnje podjele bile su uvelike uvjetovane dijakronijski ili pak etimološki, a danas su sve više i više podijeljene sinkronijski pa tako Babić i suradnici navode: „Još bi savršenija podjela mogla biti da I. vrsta bude posljednja jer su svi glagoli od II. do VI. vrste određeni s manje opisivanja” (Babić i sur. 2007: 513). U svakom slučaju, teži se čuvanju starije podjele, ali samo pod uvjetom da ne narušava sinkronijske aspekte.

Prije nego što su Babić i suradnici krenuli u obradu glagolskih vremena i glagolskih načina, ukratko su dali pregled općenitih stvari o glagolima. Odnosno, opisuju određene specifičnosti glagola druge vrste koje se tiču glagolskog vida, načina vršenja glagolske radnje, nepotpunih glagola i sl. Prije svega, ističu pojmove poput imperfektivizacije te perfektivizacije: „Promjena glagola nesvršenog vida u svršeni naziva se perfektivizacija, a svršenoga u nesvršeni imperfektivizacija. ” (Babić i sur. 2007: 500) Slijedom navedenog autori navode primjer *máhati* > *máhnuti* pri čemu je došlo do perfektivizacije, odnosno provela se sufiksacija te unutrašnja tvorba. Na koncu, promjenom vida nastao je glagol na -*nuti*. Nadalje, ističu i dvovidne glagole koji imaju i svršeni i nesvršeni vid. Kažu kako takvi glagoli nemaju posebnu kategoriju u koju bi se mogli svrstati iako je poznato da većina završava na -*irati* i -*ovati*, a ostali se mogu pojedinačno svrstati ovisno o glagolskim vrstama. Tako se navode dvovidni glagoli druge vrste *bljèdnuti*, *djènuti* i *m`knuti*. Spominju se i deminutivni glagoli čija je funkcija obavljati radnju koja je manja od uobičajene i prosječne: *bòcnuti* i *drijèmnuti*... Također, spominju i semelfaktivne odnosno jednokratne glagole koji podrazumijevaju izvršavanje neke cjelovite radnje te navode primjere glagola *zijèvnuti*, *bòcnuti*, *vìknuti*... (Babić i sur. 2007: 500–502) Autori ističu i nepotpune glagole koji nemaju sve oblike koje bi trebali imati po gramatičkom sustavu. Tu se ubrajaju: „Neki neprijelazni glagoli koji znače da su radnju izvršili subjekti jedan za drugim ili svi redom imaju samo množinu i treću osobu jedine uz zbirne imenice. ” (Babić i sur. 2007: 508) U tu skupinu navode i jedan primjer glagola druge vrste *pòm`rznuti*.

Nakon što su autori dali kratak pregled o glagolima i njihovim kategorijama, pažnju su usmjerili i na glagolske oblike, kao i na infinitivnu i prezentsku osnovu.

„Glagolski sustav hrvatskoga književnog jezika ima sedamnaest kategorija oblika: jedan neodređeni oblik, sedam vremena, tri načina, dva glagolska pridjeva, dva participa i dva glagolska stanja. ” (Babić i sur. 2007: 509–510)

Pa tako glagolski oblici mogu biti jednostavni i složeni, ovisno o tome tvore li se od jedne ili više riječi. Što se tiče spomenutih osnova objašnjavaju ih i oprimjeruju na sljedeći način: „infinitivna se osnova dobiva tako da se odbaci infinitivni završetak -*ti*: *dìgnu-ti*, a prezentska se osnova dobiva tako da se odbaci infinitivni završetak -*uti*: *dìgn-uti* ” (Babić i

sur. 2007: 510) S obzirom na sve navedene tvrdnje, u nastavku će biti riječ o glagolskim vremenima i načinima, a osobito će se isticati oni glagoli koji se tiču druge vrste.

U prvom redu spominje se infinitiv, točnije infinitivni nastavak *-ći*: „Infinitivi glagola *črći, mřći, -můci, -trći* danas su zastarjeli, mjesto njih se normalno upotrebljavaju infinitivi glagola sa *-nuti: črknuti, mřknuti, -muknuti, -trgnuti*. ” (Babić i sur. 2007: 516) Također, može se reći kako i glagoli *máknuti, nřknuti, půknuti, nabréknuti, zabréknuti* te *òdviknuti* slijede istu koncepciju koja se prethodno objasnila.

Potom, tvorba samog prezenta glagola druge vrste tiče se nastavaka *-ēm, -ěš, -ē, -ēmo, -ēte, -ū*, a slijedom toga navodi se primjer glagola *zìnuti: zìn-ēm, zìn-ěš, zìn-ē, zìn-ēmo, zìn-ēte, zìn-ū*.² Važno je istaknuti i kako su glagoli ove vrste vrlo plodni jer se nastavkom *-nuti* mogu tvoriti novi glagoli. (Babić i sur. 2007: 521)

Budući da se imperfekt tvori od trojkih nastavaka, potrebno je posebno istaknuti one koji se tiču glagola druge vrste: „Nastavcima *-jāh, -jāše, -jāše, -jāsmo, -jāste, -jāhu* imperfekt se tvori od prezentske osnove glagola II., III. i IV. vrste, ali se početno *j* nastavka zamjenjuje završnim zatvornikom osnove po jotacijskim pravilima: *tònjāh...* ” (Babić i sur. 2007: 529) S obzirom na to da je o navedenom već bila riječ u prethodno analiziranim gramatikama, sada će se kratko spomenuti upotreba aorista tamo gdje bi po pravilu trebao doći imperfekt. U tom kontekstu navode se standardni imperfektni nastavci *-ijāh, -ijāše* te *-jāh, -jāše* koji su katkad stilski obilježeni ili dovode do neuobičajenih morfoloških promjena pa pisci radije posežu za aoristnim nastavcima: „...to više što djeluje jaka analogija aorista svršenih glagola od iste osnove” (Babić i sur. 2007: 532). Ako ne postoje kojekakvi posebni razlozi (stilski i sl.), bilo bi dobro držati se pravila te imperfekt tvoriti od nesvršenih glagola, a aorist od svršenih, odnosno potrebno je rabiti njihove točno određene nastavke.

Nadalje, autori spominju i aorist kao prošlo svršeno vrijeme koje je posebno za glagole druge vrste upravo zbog dvojakih oblika koje ono daje, no taj drugi oblik većinom je zastario. „Glagoli na *-nuti* osim aorista na *-nuh* imaju aorist i od posebne aorisne osnove” (Babić i sur. 2007: 535) (vidi tablicu 5)

---

² U kontekstu navedenih prezentskih nastavaka spominje se: „Na *-ljati, -njati* i *-rati* prezent sa *-ēm, -ěš...* imaju imperfektivizirani glagoli i glagoli s proširenom osnovom glagola I. i II. vrste: *...sàginjati, nàginjati, spòminjati...*“ (Babić i sur. 2007: 523)

Tablica 5. Prikaz dvojakih aoristnih oblika glagola druge vrste (prilagođeno prema Babić i sur. 2007: 535)

Infinitiv	Dvojaki aoristni oblici	
<i>iščeknuti</i>	<i>iščeknuh</i>	<i>iščekzoh</i>
<i>izginuti</i>	<i>izginuše</i>	<i>izgiboše</i>
<i>poginuti</i>	<i>poginuh</i>	<i>pogiboh</i>
<i>ogreznuti</i>	<i>ogreznuh</i>	<i>ogrezoh</i>
<i>nagnuti</i>	<i>nagnuh</i>	<i>nagoh</i>
<i>sagnuti se</i>	<i>sagnuh se</i>	<i>sagoh se</i>
<i>ogreznuti</i>	<i>ogreznuh</i>	<i>ogrezoh</i>
<i>otkinuti</i>	<i>otkinuh</i>	<i>otkidoh</i>
<i>prekinuti</i>	<i>prekinuh</i>	<i>prekidoh</i>
<i>raskinuti</i>	<i>raskinuh</i>	<i>raskidoh</i>
<i>kleknuti</i>	<i>kleknuh</i>	<i>klekoh</i>
<i>krenuti</i>	<i>krenuh</i>	<i>kretoh</i>
<i>okrenuti</i>	<i>okrenuh</i>	<i>okretoh</i>

S obzirom na to da aorist nastaje od osnove samog infinitiva na koju se kasnije dodaju nastavci, može se reći da ima i njegov naglasak. Odnosno, može se reći da glagoli druge vrste mogu zadržati takav infinitivni naglasak, a mogu ga i mijenjati. Naime, naglasak se najčešće mijenja u 2. i 3. osobi jednine tako da prvi slog ima kratkosilazni naglasak ako se radi o kratkom slogu, a ako je slog dug, onda će naglasak biti dugosilazni. Ponovno se navodi primjer glagola *krénuti* kao i kod Eugenije Barić i suradnika: *krénuti: krénuh, krênū, krênu, krénusmo, krénuste, krénuše*. Iz navedenih primjera vidljiva je promjena naglaska u 2. i 3. osobi jednine iako autori navode kako to nije nužno pa navedeno može glasiti i: *krénuti: krénuh, krênu*. Ono novo što spominju Babić i suradnici tiče se negacije koja se može naći ispred glagola: „Ako ispred 2. i 3. os. jd. dođe niječnica *ne*, naglasak na nju preskakuje neoslabljeno: *nè krênu...*” (Babić i sur. 2007: 536) Nekolicina glagola, osim što mijenja svoj naglasak, može imati i duljinu na završnom slogu. Takav je i aorist jednog od glagola na -nuti: *potonuti* → *pòtonū*, no učestalije ga je rabiti bez duljine kao *pòtonu*. (Babić i sur. 2007: 537)

Osim navedenih značajki, vrlo je važno komparirati aorist i prezent upravo zbog 3. os. jd. jer su im takvi oblici ponekad glasovno jednaki. To je, primjerice, čest slučaj s glagolima I. vrste dok glagoli II. vrste imaju najčešće vrlo jasnu distinkciju. Tako autori navode primjer glagola *dignuti* čiji prezent glasi *dignē*, a aorist *dignu*, iz čega je jasno vidljiva njihova razlika (Babić i sur. 2007: 537).

Govoreći o imperativu, ponovno se spominju nastavci *-i*, *-imo*, *-ite* koji se dodaju na glagole s prezentskim nastavcima *-ēm* i *-īm*. Navedeno se izdvaja i u kontekstu tvorbe imperativa jednog od glagola na *-nuti*: *dignuti*, *dign-ēm*: *digni*, *dignimo*, *dignite*. (Babić i sur. 2007: 539)

Kada je riječ o glagolskom pridjevu radnom, dobro je izdvojiti uobičajene nastavke *-o*, *-la*, *-lo* koji se koriste onda kada infinitivna osnova glagola na samom koncu ima otvornik ili pak *-d* ili *-t*. Jedan od mnogih primjera koji se tiče upravo navedenoga jest glagol *tonuti* koji glasi: *tonuo*, *tonula*, *tonulo* (Babić i sur. 2007: 541). Naravno, i kod glagolskoga pridjeva radnog postoje svojevrsna odudaranja od pravila, odnosno postoje posebne osnove kod glagola druge vrste na koje se često može naići: „Neki glagoli II. vrste imaju glag. pridjev radni i od posebne osnove.” (Babić i sur. 2007: 543) (vidi tablicu 6) Također, autori izdvajaju i naglasak pridjeva radnog koji obično ostaje onakav kakav je i u infinitivu *tònuti*: *tònuo*, *tònula*, *tònulo*; *potònuti*: *potònuo*, *potònula*, *potònulo*... (Babić i sur. 2007: 543)

Tablica 6. Prikaz posebnih oblika gl. pridjeva radnog glagola druge vrste (muški, ženski i srednji rod) (prilagođeno prema Babić i sur. 2007: 543)

Infinitiv	Glagolski pridjev radni		
	muški rod	ženski rod	srednji rod
<i>nabuhnuti</i>	<i>nabuhnuo</i> i <i>nabuhao</i>	<i>nabuhla</i>	<i>nabuhlo</i>
<i>podbuhnuti</i>	<i>podbuhnuo</i> i <i>podbuhao</i> , rjeđe: <i>podbuo</i>	<i>podbuhla</i> , rjeđe: <i>podbula</i>	<i>podbuhlo</i> , rjeđe: <i>podbulo</i>
<i>ogreznuti</i>	<i>ogreznuo</i> i <i>ogrezao</i>	<i>ogrezla</i>	<i>ogrezlo</i>
<i>omrznuti</i>	<i>omrznuo</i> i <i>omrzao</i>	<i>omrzla</i>	<i>omrzlo</i>
<i>pokisnuti</i>	<i>pokisnuo</i> i <i>pokisao</i>	<i>pokisla</i>	<i>pokislo</i>
<i>iskrsnuti</i>	<i>iskrsnuo</i> i <i>iskrsao</i>	<i>iskrsla</i>	<i>iskrslo</i>
<i>uskrsnuti</i>	<i>uskrsnuo</i> i <i>uskrsao</i>	<i>uskrsla</i>	<i>uskrslo</i>
<i>popuznuti</i>	<i>popuznuo</i> i <i>popuzao</i>	<i>popuzla</i>	<i>popuzlo</i>

<i>sahnuti</i>	<i>sahnuo</i> i <i>sahao</i>	<i>sahla</i>	<i>sahlo</i>
<i>usahnuti</i>	<i>usahnuo</i> i <i>usahao</i>	<i>usahla</i>	<i>usahlo</i>
<i>uvenuti</i>	<i>uvenuo</i> i <i>uveo</i>	<i>uvela</i>	<i>uvelo</i>
<i>istrunuti</i>	<i>istrunuo</i> i <i>istruo</i>	<i>istrula</i>	<i>istrulo</i>
<i>prsnuti</i>	<i>prsnuo</i>	<i>prsnula</i> i <i>prsla</i>	<i>prsnulo</i> i <i>prсло</i>
<i>svisnuti</i>	<i>svisnuo</i>	<i>svisnula</i> i <i>svisla</i>	<i>svisnulo</i> i <i>svislo</i>
<i>sagnuti se</i>	<i>sagnuo se</i> (<i>sagao se</i> → zastarjelica)	<i>sagnula se</i> (<i>sagla se</i> → zastarjelica)	<i>sagnulo se</i> (<i>saglo se</i> → zastarjelica)

Iako je o tvorbi glagolskog pridjeva trpnog već bila riječ u prethodnim gramatikama, sada će se samo kratko izdvojiti:

„Nastavcima -t, -ta, -to glag. pridjev trpni tvore se od prezentske osnove glagola I.4. i od infinitivne osnove glagola II. vrste i glagola I. vrste kojima ona završava otvornikom: *màknuti*: *màknū-t*, *màknū-ta*, *màknū-to*; *tàknuti*: *tàknū-t*, *tàknū-ta*, *tàknū-to*... (Babić i sur. 2007: 547)

Također, oblici pridjeva trpnog vrlo su rijetki kod neprijelaznih i povratnih glagola: *cřknūt* : *cřknuti*, *zgüşnūt* : *zgüşnuti se*.

2.4. Gramatika hrvatskoga jezika D. Raguža (2010.)

Analizirajući Raguževu gramatiku može se uočiti podjela glagola na vrste i razrede koja je naklonjena upravo onoj podjeli koju prikazuje i Eugenija Barić sa suradnicima. Najbličnije su upravo po tome što obje gramatike spominju sedmu vrstu u koju svrstavaju nepravilne glagole. Također, njegova peta vrsta nešto je proširenija, odnosno ne dijeli se na četiri razreda, već na pet: „U ovaj razred idu glagoli koji imaju dvostruke nastavke u prezentu...” (Raguž 2010: 209) Što se tiče glagola druge vrste Raguž (2010: 199) navodi: „Drugoj vrsti pripadaju glagoli sa sufiksom -nu- ispred infinitivnoga završetka -ti (ima ih preko tisuću), koji u prezentskoj osnovi daje *n* ... Velika je većina osnovnih (neprefigiranih) glagola svršenog vida, a samo ih je nekoliko nesvršenih (*tonuti*, *venuti*, *grnuti*, *trnuti*, *čeznuti*, *ginuti*, *brinuti se* itd.).”

U samoj analizi treba se dotaknuti glagola koji imaju određene osobitosti i nepravilnosti, a prvi takav slučaj događa se s glagolom *ginuti* koji, naravno, može biti tvoren i od različitih prefiksa. Naime, kod tvorbe samog aorista postojat će dubletni likovi, tj. umjesto sufiksa *-nu* može doći suglasnik *b*: *izginuše/izgiboše*, *poginuše/pogiboše*, *uginuše/ugiboše* i sl. Identičan slučaj može se vidjeti i u primjerima s *-kinuti* gdje dolazi do pojave suglasnika *d*: *iskinuh/iskidoh*, *otkinuh/otkidoh*, *prekinuh/prekidoh*, *raskinuh/raskidoh*, *ukinuh/ukidoh*, *skinuh/skidoh* itd. „I ni jedan od tih glagola s kraćom osnovom nema ni radnog pridjeva ni priloga prošlog” (Raguž, 2010: 200). Glagoli s *-gnuti*, ponovno tvoreći se od različitih prefiksa, dovode do određenih promjena, odnosno do dvojakih oblika u aorista i gl. pr. radnom. Primjerice *nagoh*, *pregoh*; *nagao*, *nagla*; *pregao*, *pregla* itd. Isto tako, posebno se spominju i oblici pridjeva radnog glagola *sagnuti* te *nagnuti* koji su se u jeziku ustalili: *sagnuo/sagao*, *sagnula/sagla*; *nagnuo/nagao*, *nagla/nagnula*. Nasuprot tomu, isti taj nastavak u primjeru *ugnuti*- *ugnuo/ugao*, *ugla/ugnula* rijetko se koristi. Takav je slučaj i s inačicom *-geti* s oblicima *nageh*, *nageo*, *nagela*, *nagevši* itd. koji u standardu nisu uvelike prihvaćeni.

Ovisno o području na kojemu govornik živi, postojat će različitost kraćih i dužih oblika pojedinih glagola. U tu skupinu možemo ubrojati glagole: *zamahnuti*, *odmahnuti*, *namignuti*, *podmignuti* i dr. Takvi glagoli imaju i kraći i duži oblik glagolskog pridjeva radnog koji se jednako rabi, a također imaju i kraće oblike za aorist i glagolski prilog prošli koji su vrlo rijetki i neobični, a neki su i nemogući. Glagolom *kisnuti* možemo prikazati navedeno stanje. Naime, načelno je moguće reći i *kisnuh/kisoh*, *kisnuo/kisao*, *kisnuvši/kisavši*, no kraći oblici uvelike su rjeđi, a ponekad i neprihvatljivi. Isto je i s primjerima *pokisnuh/pokisoh*, *pokisnuo/pokisao*, *pokisnuvši/pokisavši*, iako su ovdje kraći oblici znatno prihvatljiviji i češći u komunikaciji (Raguž 2010: 200). Općenito, ženski rod glagolskog pridjeva radnog, analogijom prema muškom rodu jednine, ipak je nešto pogodniji (*kisla* od *kisao*). Kod pojedinih oblika, glagolski pridjev radni u potpunosti je neprihvatljiv, to su glagoli poput *drznuti se*, *ogrknuti*, *okrznuti*, *istrunuti*, *ustuknuti* i sl. Pa tako nikako ne možemo reći: *On je ustukao pred njihovim stavovima*. Takav tip rečenice nije točan, stoga je pravilno reći: *On je ustuknuo pred njihovim stavovima*. Također, neki aoristi i prilozi prošli nemogući su od osnovnih glagola kao što su: *venuti*, *trunuti*, *splasnuti* i sl.

Hoće li neki glagol biti prihvaćen ili ne (u svom dužem ili kraćem obliku), uvelike ovisi o samom značenju glagola. Time glagoli *udahnuti* i *izdahnuti*, načelno mogu imati kraći oblik (*izdahla* i *udahla*), dok *odahnuti* (*odahla*) već rjeđe (Raguž 2010: 200). Stoga, na koncu,

o svemu navedenom zaključuje se sljedeće: „Mnogi od tih glagola imaju dvostruke, duže i kraće oblike aorista, radnog pridjeva i priloga prošlog...” (Raguž 2010: 199).

Raguž se u svojoj gramatici dotaknuo i problematike samog naglaska, osobito kada je riječ o aoristu. Naime, pobliže objašnjava glagole čiji infinitivni oblik završava na *-ći*. Kaže da su takvi glagoli posve zastarjeli te da danas imaju nastavke druge vrste, odnosno dočetano *-nuti*. Nekolicina primjera ovakvog tipa može se naći u glagolima *upreći – upregnuti te steći – stegnuti*: *u'prēgoh /uprē'goh /uprē'gnuh te stegoh/ stē'goh/ stē'gnuh* i sl. „Takav se dvostruki naglasak bolje održava jer su u tim glagolima infinitivna i prezentska osnova jednake, s jedne strane, a s druge strane i zato što ti naglasci u većini glagola postoje jedan u infinitivu, a drugi u prezentu” (Raguž 2010: 216). Dakle, govoreći o takvim glagolima, valja napomenuti kako se radi o dvostrukom naglasku, infinitivnom i prezentskom. Isto tako, osim što je aorist specifičan po različitim naglascima, njegova posebnost leži i u kraćim i dužim oblicima pojedinih glagola. Budući da je o ovome već bila riječ (vidi tablicu 5), sada će se spomenuti još samo neki oblici koje Raguž dodaje. Važno je još navesti kako u kraćem obliku aorista, bez mogućnosti infinitivnog oblika na *-ći*, glagoli imaju isključivo jedan naglasak (silazni naglasak, prenoseći se na slog prije, postaje uzlazni) (Raguž 2010: 217).

Tablica 7. Kraći oblici aorista glagola II. vrste na *-nuti* (prilagođeno prema Raguž 2010: 217)

Infinitiv	Kraći oblik aorista glagola na <i>-nuti</i>
<i>smrznuti se</i>	<i>smrzoḥ se</i>
<i>okrznuti</i>	<i>okrzoḥ</i>
<i>otvrđnuti</i>	<i>otvrđnoḥ</i>
<i>presvisnuti</i>	<i>presvisoh</i>
<i>umuknuti</i>	<i>umukoḥ</i>
<i>ustuknuti</i>	<i>ustukoḥ</i>
<i>utihnuti</i>	<i>utihoh</i>

Također, ako neki od glagola ima vrlo zastario, ali ipak postojeći infinitivni oblik na *-ći*, onda se može javiti i dvostruki naglasak. U tom slučaju, uzlazni je naglasak vrlo rijedak te krši jezične norme: *uvrgnuti se – u'vrgoh/ uvr'goh se, otrgnuti se – o'trgoh/ otr'goh se*. No, ako takvi glagoli imaju uzlazni naglasak, onda on može i ostati takvim u aoristu: *dosē'gnuti-do'sēgoh/ dosē'goh, ulēknuti se- u'lēkoh/ ulē'koh se* i sl. „Naravno, što je infinitivni lik na *-ći*

takvih glagola običniji i češći, to će i aorist s uzlaznim naglaskom biti običniji i češći” (Raguž 2010: 218).

Potom, prema već spomenutom aorisnom naglasku, možemo komparirati i naglasak glagolskog pridjeva radnog. Naime, glagoli čiji je infinitivni završetak na *-ći* vrlo rijedak, upravo prema infinitivnom *-nuti* (npr. *stegnuti*; *stēgao- stēgla/stē'gla*), imaju isključivo silazan naglasak u jednini muškoga roda dok u ostalim oblicima vlada naglasak kao i u aoristu, tj. naglasak je dvostruki (Raguž 2010: 235).

Što se tiče tvorbe trpnog pridjeva, ponovno se spominju glagoli druge vrste koji pri tvorbi dobiju sufiks *-t* (*smrznuti se- smrznut*; *zabrinuti- zabrinut* i dr.), a njegovom uporabom slog će se produžiti i naglasak će, uglavnom, biti silazan.

S druge strane, spominjući imperativ kao zapovjedni način, Raguž se dotaknuo i njegovih standardnih nastavaka (*-i, -imo, -ite*) koji se dodaju na osnove. U nekim od primjera glagola na *-nuti* nalaze se suglasnici *k, g, h* koji prelaze u *c, z, s*, naravno, pravilom druge palatalizacije ispred *i*: npr. *maknuti* → *makn- makn + i = ma'kni, ma'knimo, ma'knite*. Isto tako, osim već spomenute palatalizacije, koja se može javiti u nekim imperativnim slučajima, valja kazati nešto i o infinitivnim naglascima koje ćemo vidjeti na primjerima. Glagoli druge vrste posebno su skloni takvom tipu naglasaka: *to'nuti – tonem – to'ni, ma'knuti – maknem – ma'kni*.

Na koncu, spominju se i sličnosti i razlike druge vrste s prvom vrstom trećeg razreda. Primjerice, navodi se glagol *leći* čiji infinitivni oblik može glasiti i *legnuti*. Zapravo, takav paralelni lik vrlo je rijedak te je na granici samog standarda. Spomenuti glagol tvori prezent i imperativ bez *-n-*: *ležem* (češće: *legnem*), *lezi* (*legni*). Također, trpni pridjev tvori sufiksom *-ut* (*legnut, polegnut, slegnut*). U istom kontekstu, spominju se i glagoli *stignuti* i *pobjegnuti* čiji je infinitiv učestaliji u oblicima *stići* i *pobjeći*. Kod navedenih glagola izdvaja se, ponovno, prezent i imperativ koji se sada tvore uz pomoć *-n-*: *stignem, pobjegnem; stigni, pobjegni*. Izdvaja se još mnogo svršenih glagola iz ovog razreda pa bi neki od navedenih bili: *crći/crknuti, nići/niknuti, dići/dignuti*...³ S druge strane, spominju se i nesvršeni glagoli ovoga razreda koji, za razliku od svršenih, vrlo rijetko imaju lik na *-nuti*: „...ali on nije alternacija nesvršenome, nego njegov svršeni (trenutni) parnjak (np. *sjeći – sjeknuti, strići – strignuti* i

---

³ „Aorist, radni pridjev i prilog prošli od tih glagola obično su dvostruki i jednakovrijedni, npr.: *crkoh/crknuh, crkao/crknuo, crkavši/crknuvši* ; *nikoh/niknuh, nikao/niknuo, nikavši/niknuvši* ; *digoh/dignuh, digao/dignuo, digavši/dignuvši*... ” (Raguž 2010:195)

sl.)” (Raguž 2010: 195) Kompleksnog svega navedenog može se opravdati time što zaista glagola na *-ći* i njihovih paralelnih likova na *-nuti* ima oko 400. (Raguž 2010: 196)

4. GLAGOLI VRSTE *-NUTI* > *-NEM* U DRUGIM JEZIKOSLOVNIM PRIRUČNICIMA

S obzirom na to da je prethodno bila riječ o različitim gramatikama i njihovim tumačenjima glagola druge vrste, sada se naglasak mora staviti i na jezikoslovne priručnike odnosno jezične savjetnike. Riječ će biti o dvama tiskanim naslovima i jednome mrežnom izvoru. Stoga, u sljedećim poglavljima obratit će se pažnja na glagole druge vrste koji, u pojedinim glagolskim vremenima i načinima, donose određene promjene i specifičnosti.

3.1. *Hrvatski glagoli D. Raguža (2016.)*

Na samom se početku mora naglasiti povezanost Raguževe *Gramatike hrvatskog jezika* te njegove knjige *Hrvatski glagoli*. Pa tako i sam Raguž navodi (2016: 7) da se spomenuta knjiga upravo i nastavlja na njegovu *Gramatiku*, dakle, predstavlja njezin drugi dio:

„Ova knjiga ima praktičnu svrhu, u kojoj će i slabije upućeni u hrvatsku gramatiku, a posebno u glagolski dio gramatike, lako naći traženi oblik nekoga glagola, i to još s naglaskom svakoga oblika. A za one koje zanima i više od toga ima mnogo objašnjenja u opisu glagolskoga sustava i o upotrebi pojedinoga glagolskoga oblika.” (Raguž 2016: 7)

Glagol *venuti* vrlo je poseban zbog svog glagolskog pridjeva radnog jer se može pojaviti u dvama oblicima iako oni nemaju jednaku učestalost u upotrebi (*venuto/veo*, *venula/vela*, *venuto/velo*). Nadalje, glagolska imenica glasit će *venjenje*, iako kod npr. prefiguriranih glagola puno češće dolazi do pojave sufiksa *-će*: *uvenuće*. Također, glagolski prilog prošli može biti *venuvši*, ali i *vevši*, što baš i nije zaživjelo. Potom, kod svršenog glagola *uvenuti* događa se sve isto što se navelo i prethodno, osim što se još navodi trpni oblik *uvenut* koji se, zapravo, ne koristi. U tu svrhu češće se upotrebljava pridjev radni *uveo* koji ima isto značenje.

Što se tiče glagola *viknuti*, dobro je navesti njegov trpni oblik *viknut* koji formalno postoji, ali se jako rijetko primjenjuje. Isti slučaj događa se i s glagolom *bljesnuti* → *bljesnut*,

no ako se tvori uz pomoć nekih prefiksa, onda će u takvim slučajevima i trpni oblik biti prirodniji, npr. može se reći *zabljesnut* i sl.

Budući da smo spomenuli kako je velika većina glagola druge vrste svršena, valja istaknuti i iznimke onih nesvršenih poput glagola *trnuti* i *grnuti* čiji će imperfekti glasiti *trnjah* te *grnjah*, a prilozi sadašnji *trnući* i *grnući*.

Spominje se i glagol *mrznuti se* čiji prilog prošli može glasiti i *mrznuvši se* i *mrzavši se*. Nadalje, pridjev trpni oblika *mrznut* može se rabiti, a kod nekih prefiguriranih glagola tu ulogu uzima pridjev radni, npr. *premrzao*, *premzla* i slično (Raguž 2016: 146).

3.2. Reci mi to kratko i jasno N. Opačić (2009.)

Nives Opačić, hrvatska jezikoslovka, detaljno analizira problematične primjere u hrvatskome standardnom jeziku osvještavajući tako potrebu njegovanja jezičnoga standarda. Stoga, u ovom će se poglavlju iz njezina jezičnog savjetnika izdvojiti primjeri glagola druge vrste te njihove izvedenice koje Opačić navodi s ciljem razrješavanja određenih dvojbi.

Prvi primjer koji izdvajamo odnosi se na glagol *brinuti*. Spomenuti primjer trebalo bi rabiti kao povratni glagol jer je riječ o *reflexivi tantum*, tj. o glagolima koji dolaze samo s česticom. Dakle, točan oblik glasiti će: *brinuti se*. Naime, to je glagol iza kojega mogu doći razni prijedlozi i upravo oni mijenjaju cijelo značenje rečenice. Na primjer, *Ana se brine za djecu / o djeci*. Značenje ove rečenice ukazuje na to da subjekt vodi brigu o svojoj djeci. No, u rečenici *Ana se brine zbog djece* vidimo da značenje ukazuje na Aninu zabrinutost zbog djece. (Opačić 2009: 30)

Opačić navodi i primjere *smrznuti* i *zamrznuti*. Navedeni primjeri često su sporni kada je riječ o hrani. Dakle, je li pravilno reći *zamrznuta ili smrznuta hrana*. To se najbolje može objasniti time što se smrzavanje događa samo od sebe, nije dio naše volje, a kada se, pak, nešto zamrzava onda je to proces koji nužno uključuje našu volju. Dakle, radi se o tome je li nešto prirodna pojava ili dio čovjekove volje. Stoga, *hrana se zamrzava*. (Opačić 2009: 230)

Sljedeći primjer odnosi se na glagole *uskrisiti* i *uskrsnuti*. Kod kojih ne bi trebalo biti spora jer se radi o dvama glagolima različita značenja, stoga ne postoji točan ili netočan oblik. Glagol *uskrisiti* veže se uz ponovno oživljavanje neke osobe nakon njezine smrti: *Htjela bih uskrisiti svoga djeda*. Dok glagol *uskrsnuti* većinom se rabi u prenesenom značenju te ukazuje na nečiji nenadani povratak nakon što smo već i izgubili nadu za tu osobu: *On je uskrsnuo nakon dugih 30 godina*. (Opačić 2009: 219)

Opačić se osvrće i na glagole *počinjati* i *krenuti* (npr. *film*). Često čujemo da novi film kreće u kinima ili pak predstava u kazalištima, a takvih primjera još je mnogo. Sve ono što se fizički zapravo ne može micati, ne može ni *krenuti*. Stoga, puno je bolje i pravilnije reći: *Film počinje u kinima*. (Opačić 2009: 158)

Posljednji se primjer tiče glagola *umrijeti* > *uginuti* > *uvenuti*. Možemo se složiti oko toga da sva tri glagola označavaju prestanak života, bilo da se radi o ljudima, životinjama ili biljkama, ali ipak određena standardološka pravila su se ustalila. Dakle, pravilno bi bilo reći da je *čovjek umro*, *životinja uginula*, a *biljka uvenula*. (Opačić 2009: 216)

3.3. Mrežno izdanje *Jezičnoga savjetnika* Instituta za hrvatski jezik

Glavna zadaća Instituta za hrvatski jezik upravo je njegovanje jezičnog standarda, hrvatske kulture te poticanje razvoja svega onoga što se veže uz kulturnu baštinu. U prvom redu radi se o očuvanju jezičnog identiteta kao i o brizi za hrvatski jezik. U nastavku će se поближе objasniti primjeri nepravilnoga korištenja glagola koje navodi *Jezični savjetnik*, a na koncu će se ponuditi i točna rješenja s navedenim objašnjenjima. (usp. [URL 1](#))

Spomenut će se tri primjera koja se tiču glagola druge vrste. Prva dva usko su vezana uz samu tvorbu, a treći uz korištenje hrvatskih, a ne (pomodnih) engleskih osnova:

1. *istaći* > *istaknuti*

Kada se glagoli na *-ći* te glagoli na *-nuti* tvore od iste osnove, prednost se daje glagolima druge vrste odnosno glagolima na *-nuti*. S obzirom na to da spomenuto pravilo vrijedi za hrvatski standardni jezik, u skladu s time pravilno je upotrijebiti rečenicu *Potrebno je istaknuti*, a ne *Potrebno je istaći*. Naravno, postoje i određene iznimke koje krše ovo pravilo, a to su primjeri glagola koji u osnovi imaju *bjeći*, *teći*, *leći*, *stići*. Stoga, pravilno je reći *postići*, a ne *postignuti*, također *prileći*, a ne *prilegnuti*. Također, u ovu skupinu još možemo svrstati i glagole *pobjeći* te *oteći*.

2. *odmaći* > *odmaknuti*

Zapravo, primjer ovih dvaju glagola odgovara gore navedenom pravilu jer slijedi načela koja se tiču glagola na *-ći* te glagola na *-nuti*. U skladu s time, reći ćemo *odmaknuti*, *primaknuti*, *pomaknuti*, a ne *odmaći*, *primaći*, *pomaći* i dr.

3. *triggerirati* > *pokrenuti*, *potaknuti*

S obzirom na to da postoje glagoli prilagođeni hrvatskome jeziku, kao što su *pokrenuti* i *potaknuti*, netočno je rabiti odnosno posuđivati glagole te imenice koji pripadaju engleskom jeziku. Naime, radi se o glagolu *to trigger* te imenici *triger* (sve navedeno dolazi u značenju hrvatskoga glagola *pokrenuti/potaknuti*, stoga je jasno čemu se daje prednost). Dakle, primjer točne rečenice glasio bi: *Preveliko izlaganje suncu može potaknuti/pokrenuti sunčanicu*, a ne *triggerirati sunčanicu*.

5. ZAKLJUČAK

Analizirajući gramatike i jezikoslovne priručnike zamjećujemo da su se autori usredotočili na tvorbu različitih vremena i načina, a potom su naveli i opća pravila za svaku vrstu pa tako, primjerice, glagoli vrste *nuti*> *-nem* odbacuju svoj infinitivni završetak i uzimaju nastavke ovisno o vremenu koje žele tvoriti.

Štoviše, treba zaključiti da svaka gramatika sadrži specifičnu podjelu glagolskih vrsta nudeći nam i načela po kojima se određuju vrste i razredi. Budući da Silić i Pranjković (2005) ističu čak osamnaest razreda u prvoj glagolskoj vrsti, zamjećuje se njihova preciznost u prikazivanju glagolskih vrsta. Eugenija Barić i suradnici (2005) najbliži su Raguževoj gramatici jer navode, osim šest vrsta, još jednu, sedmu. Babić i suradnici (2007) u svojoj gramatici navode ponovno šest vrsta koje također dijele na razrede, ali ne tako precizno kao Silić i Pranjković (2005). Iz svega što se analiziralo u samom radu, može se zaključiti da autori većinom slijede koncepciju infinitivno-aoristne osnove, dok se posebno ističu Silić i Pranjković (2005) jer se zalažu za podjelu prema prezentskoj osnovi. Također, sličnost svake navedene gramatike leži u tome što se glagoli vrste *-nuti*> *-nem* smještaju u drugu glagolsku vrstu bez dodatne podjele na razrede. Općenito govoreći, podjela glagolskih vrsta na razrede uvelike ovisi o pojedinoj gramatici, odnosno o autorovoj koncepciji podjele za koju se zalaže.

Osim što su autori iznijeli svoja stajališta o vrstama, razredima te prezentskim i infinitivno-aoristnim osnovama, uvelike su dali osvrt na glagolska vremena te glagolske načine, kao i na naglaske te glasovne promjene. Spomenuli su se i pojmovi poput imperfektivizacije te perfektivizacije jer promjena vida može rezultirati primjerima glagola druge vrste, naravno, uz određene glasovne promjene. Posebno su se istaknuli dvojaki oblici aorista te glagolskog pridjeva radnog kojima se i ističe bogatstvo našeg jezika, potom tvorba pridjeva trpnog dodavanjem sufiksa *-t*, također i naglasci koji ostaju većinom (ali ne i uvijek) isti kao i u infinitivu. Spomenula se i tvorba imperfekta kod koje se javlja jotirana osnova kao i tvorba prezenta nastavcima *ēm*, *-ēš*, *-ē*, *-ēmo*, *-ēte*, *-ū*. Riječ je bila i o prilogu sadašnjem i prošlom, potom o imperativu, i drugim vremenima. Većinom se isticala tvorba jednostavnih vremena dok ona složena gotovo nijedan autor nije spomenuo, vjerojatno zato što u kontekstu glagola na *-nuti* ne donose nikakve značajne promjene.

Na samom kraju, Opačić, Raguž te Institutov Jezični savjetnik dali su raznovrsne primjere glagola druge vrste kojima žele ukazati na sve pogreške koje se vrlo često susreću u

hrvatskom jeziku. Upravo takvim postupcima pridonose zaštiti hrvatskog jezika te pomažu govornicima u shvaćanju raznih problematika.

6. LITERATURA I MREŽNI IZVORI

- Babić, S., Brozović, D., Škarić, I. i Težak, S. (2007). *Glasovi i oblici hrvatskoga književnoga jezika*. Zagreb: Nakladni zavod Globus.
- Barić, E., Lončarić, M., Malić, D., Pavešić, S., Peti, M., Zečević, V. i Znika, M. (2005). *Hrvatska gramatika*. Zagreb: Školska knjiga.
- Bošnjak Botica, T. (2013). Opća načela podjela na glagolske vrste u hrvatskome u perspektivi drugih bliskih jezika. *Lahor: časopis za hrvatski kao materinski, drugi i strani jezik*, 1(15), 63–90.
- Opačić, N. (2015). *Reci mi to kratko i jasno*. Zagreb: Znanje d. o. o.
- Raguž, D. (2010). *Gramatika hrvatskoga jezika*. Zagreb: Vlastito izdanje.
- Raguž, D. (2016). *Hrvatski glagoli*. Zagreb: Vlastito izdanje.
- Silić J. i Pranjković, I. (2005). *Gramatika hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta*. Zagreb: Školska knjiga.
- URL 1. *Jezični savjetnik*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. <http://jezicni-savjetnik.hr/?page=10> (pristupljeno 1. rujna 2023.).

ABSTRACT

Verbs of the type *-nuti* > *-nem* in Croatian standard language

The paper deals with verbs of the type *-nuti* > *-nem* through different grammars and linguistic manuals of the Croatian language. The first part of the paper looks at the general division of verbs into types and classes in order to describe this problem, and then the emphasis is placed on verbs of the type *-nuti* > *-nem*. Furthermore, it tends to show problematic, or specific examples of this type, of course, through different verb tenses and modes. Tables are intended to present two examples of individual verb forms, thereby giving answers as to which forms are more frequent. Emphasis is placed on the grammar of the Croatian language and the presentation of verbs of the type *-nuti* > *-nem*. These are the grammars of Eugenija Barić et al. (2005), Josip Silić and Ivo Pranjković (2005), Stjepan Babić et al. (2007) and Dragutin Raguža (2010). The following is a description of verbs of the type *-nuti* > *-nem* in other linguistic manuals, which include the language consultant Nives Opačić (2009), the manual on verbs Dragutin Raguža (2016) and the online edition of the Language Consultant of the Institute for Croatian Language. The aim of the paper is to show the peculiarities of verbs of the type *-nuti* > *-nem* and to conclude what is special and different about verbs of this type compared to verbs of other types.

Keywords: linguistic manuals, verbs of the type *-nuti* > *-nem*, verb forms, grammars, Croatian standard language